

GOEDE DINGEN IN '84

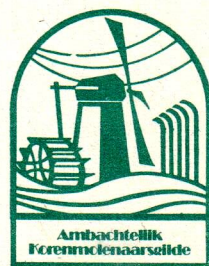
Eerlijk waar, het plan was dit november-decembernummer eerder bij u thuis te hebben. De 'stiptheidsakties' bij de PTT in november zijn er oorzaak van dat het toch weer wat later is. Toch hopen we volgend jaar de nummers suksessievelijk te vervroegen, zodat u op den duur elk nummer aan het begin van de aangegeven periode binnenkrijgt.

Een 'aktief' nummer. Geen wonder, want er is druk vergaderd in Maarsbergen, een nieuw embleem-recht wordt nu geïntroduceerd, de gezamenlijke graaninkoop komt van de grond, er wordt aan een vakkursus gewerkt; het gonst en bruist. We mogen dan financieel niet meer zo ruim zitten, qua uitwerking van ideeën lijken we nu rijker te zijn dan ooit. Dat is een uitstekende zaak natuurlijk en op zichzelf genereren elk van deze initiatieven weer de gevoelens van daadkracht bij individuele

molenaars. Van wie en voor wie het allemaal moet komen!

We raden iedereen, molenaar en belangstellende lezer, aan ook het gesprekje te lezen dat we hebben gehad met de administratrice van het Amb. Korenmolenaarsgilde. Gerda Leenburg heeft een nuchtere kijk op het werk dat het gilde verzet; haar pleidooi voor het aantrekken van meer donaties moet iedereen aanspreken.

Het jaar 1983 zit er praktisch op. We hebben een voorzitterswisseling gehad en na het interimbestuur van adviseur Schraven zwaait nu weer een vakmolenaar met de hamer. Laten we hopen dat we met dit jonge bestuur onder Hans Dobbe in 1984 goede dingen kunnen doen voor het gilde, het ambacht en de bedrijven van onze aangesloten molenaars. Prettige feestdagen en een gezegend 1984.

ONS GILDE HET NIEUWE JAAR IN MET PRAKTIJKGERICHTE AKTIVITEITEN

De algemene deelnemersvergadering op 24 oktober in Maarsbergen is een groot succes geworden. De opkomst van de deelnemers was zeer groot. Het zaaltje puilden zowat uit en telkens weer moesten leden van het bestuur stoelen bijzelen voor nieuw aangekomen bezoekers.

De nieuwe voorzitter Hans Dobbe hield een gloedvolle openingsrede, waarin hij de hoop uitsprak de voorzittershamer even bekwaam te zullen hanteren als zijn voorganger, de heer Schraven. Als zijn bijzondere taak zag hij weggelegd het verbreden van het draagvlak van het gilde door meer deelnemers aan te trekken, waardoor ook de financiële armslag groter zou worden. De eerste aanzet hiertoe is al gegeven in de kontakten met het Gilde van Vrijwillige Molenaars door het gezamenlijk opzetten van een opleiding voor vakbekwame molenaars. (Zie daarover een apart stukje in dit nummer. Redactie).

Hans Dobbe memoreerde nogmaals de voordelen van het deelnemerschap; de mogelijkheid gezamenlijk op voordelige voorwaarden tarwe in te kopen noemde hij er een sprekend voorbeeld van. Verder heette hij de aanwezige donateurs van harte welkom, waarbij hij er onder meer op wees dat zij mede de financiën van het Amb. Korenmolenaarsgilde dragen.

Na het betooy van de voorzitter las Rob Batenburg het jaarverslag over 1982 voor, hetgeen Jan Pijnappel nog eens dunnetjes overdeed maar dan op financieel gebied. Beide verslagen vindt u uitgebreid terug in dit nummer. Hierna was het tijd voor de uitreiking van de certificaten. Oud-voorzitter Schraven kweet zich bekwaam van deze taak. Het certificaat van meestermolenaar werd uitgereikt aan voorzitter Hans Dobbe en aan Nic. Boekestijn van de molen de Aeolus in Vlaardingen. Tot gezelmolenaar werden bevorderd Marcel Gordijn van de molen De Eendracht in Alphen aan de Rijn, drie molenaars van de Schiedamse molen De Vrijheid, te weten: Jan Kies, Marcel Koop en Cock den Uyl, en Frans Limbeek van de molen te Vorden. Voor

ieder van hen had de heer Schraven een persoonlijk woord, met een beoediging en een kwinkslag, terwijl hij ook de kritische kanttekeningen niet oversloeg. Jammer genoeg waren Marcel Gordijn en Jan Kies verhinderd te komen.

Stemmen staken over Korenmolendag

Het voorstel van het dagelijks bestuur om de algemene deelnemersvergadering in het vervolg te verplaatsen naar het voorjaar vond allereerste bijval. Wanneer eerst aan het eind van een jaar het vorige jaar wordt geëvalueerd, is dat veel te laat om eventuele nadelige ontwikkelingen tijdig bij te stellen. Ook nieuwe ideeën, die de molenaars op de vergadering naar voren brengen, kunnen dan eerder in praktijk worden omgezet.

Als volgend punt op de agenda werd de eerste door het gilde georganiseerde korenmolendag beoordeeld. Gevraagd werd aan de molenaars iets te vertellen van hun ervaringen. Over het vaak zeer matige bezoek op de molens, waarop bestuursleden malen, is in dit blad al eerder geschreven. Daar staat het enthousiaste verhaal van Edwin van Bussel tegenover: op zijn molen waren op korenmolendag meer dan 2000 mensen langs geweest, mede veroorzaakt door een goede publiciteit, o.a. via een plaatselijk radioprogramma. Henk Star had even tevoren voorgesteld korenmolendag te laten samenvallen met De Week van het Brood - telkenjare in begin oktober - omdat beide zaken (brood en korenmolens) in elkaars verlengde liggen. Bovendien kunnen de molens dan meeprofiten van de goede toegang tot de media die het Echte Bakkersgilde nu eenmaal heeft.

Edwin van Bussel bracht hier tegenin, dat begin september een goede tijd is, omdat na de vakantie veel mensen een (her)nieuw(d)e belangstelling aan de dag leggen voor het zelf bakken van brood. Toen de aanwezige deelnemers gevraagd werd zich uit te spreken voor

één van beide tijdstippen, bleek de ene helft voor het ene voorstel en de andere helft voor het andere voorstel te zijn. Besloten werd ook de niet-aanwezige deelnemers in de gelegenheid te stellen hun mening over deze zaak te geven. Er komt dus een enquêteformulier aan, waarin men zich kan uitspreken voor een van beide mogelijkheden.

Toch ook een meelkeuring

Vast punt op de agenda was ook dit jaar de graan/meel-keuring. Wanneer de gezamenlijke inkoop van tarwe bij de fa. Blok doorgang vindt, zal er eenmalig een uitgebreide analyse gemaakt worden van het graan. Toch vonden de deelnemers het noodzakelijk, dat er naast de graankeuring ook in ieder geval één keer per jaar een meelkeuring blijft plaatsvinden. Deze keuring zou zeker van belang zijn voor die molenaars, die niet wensen mee te doen aan de gezamenlijke graaninkoop.

Als laatste punt voor de pauze werd de deelnemers op de mogelijkheid gewezen molentegeltjes te bestellen. Daarover elders in dit blad méér.

Na een zeer gezellige pauze, waarin iedereen van de gelegenheid gebruik maakte om oude bekenden op te zoeken, werd het woord gegeven aan de fa. Blok, die in de personen van de heer Blok jr. en de heer Den Hartog vertegenwoordigd was. Ook over hun optreden een meer uitgebreid verslag elders in deze VAN HAVER TOT GORT.

Na afloop van de discussie met de heren van Blok kreeg iedere deelnemer een enquêteformulier, waarop hij zijn wensen kenbaar kon maken. Alle deelnemers die niet op de vergadering aanwezig waren krijgen dit formulier thuisgestuurd.

Het werd al donker toen iedereen huiswaarts keerde. We kunnen met ons allen terugzien op een zeer geslaagde vergadering en het is te hopen dat de grote belangstelling op deze dag zich in de komende jaren zal voortzetten.

Peter Sturkenboom

EEN KOMPLETE VAKKURSUS, SAMEN MET HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

In het laatste nummer van VAN HAVER TOT GORT werd de wens en de behoefte kenbaar gemaakt om te komen tot een geschreven vakkursus voor ons, korenmolenaars. 'Zou er op de algemene deelnemersvergadering van 24 oktober niet eens over gesproken kunnen worden?', zo vroeg de redactie zich af. Hier bleek duidelijk uit, dat wat dit punt betreft de redactie en het bestuur qua informatie niet op dezelfde lijn zaten. Wat is namelijk het geval?

Sinds 19 september wordt er concreet gewerkt aan een nieuwe molenaarskursus, die uitgaat van het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde. Deze cursus probeert zo volledig mogelijk te zijn voor de korenmolenaar, die zijn vak serieus neemt. De cursus is bedoeld voor de leerling- en gezelmolenaars van het Amb. Korenmolenaarsgilde, maar ook voor de korenmolenaars die bij het Gilde van Vrijwillige Molenaars zijn aangesloten.

Bij ons Amb. Korenmolenaarsgilde leefde al jaren de wens tot een volledige cursus te komen. Gemerkt werd, dat veel 'vrijwilligers' van het Gilde van Vrijw. Molenaars regelmatig tarwe op hun molen malen. Vaak wordt ook meel verhandeld aan partikulieren en soms ook aan bakkers.

Deze ontwikkeling houdt allerlei konsekwenties in.

- Je moet bij levering aan je klant met een goed produkt komen. Het staat vast dat de kennis van molenstenen, van het scherpen, van de soorten scherpsele en het afstellen van de stenen vaak te gering is om tot een goed produkt te kunnen komen.

- Uit gesprekken en bezoeken is ons gebleken, dat bij sommige molenaars te weinig warenkennis voor handen is om een goed produkt te kunnen afleveren. Ten eerste kan het te malen graan te vuil zijn om voor de konsumptie te worden verhandeld. Ten tweede kan het gemalen graan te weinig bakkwaliteit bezitten. In dit geval speelt de onervarenheid met of het gebrek aan kennis van graan een rol.

- De prijsopbouw kan ook zulke grote verschillen geven, dat van concurrentie met een dichtbij werkende molenaar gesproken kan worden. Vooral indien het twee molenaars betreft, van wie de een beroepsmatig bezig is en de ander uit liefhebberij.

Al deze verschillende uitgangspunten hebben het bestuur van het Amb. Korenmolenaarsgilde tot de overtuiging gebracht, dat het een goede zaak zou zijn om in ieder geval wat de vakkursus betreft tot een samenwerking te komen met het Gilde van Vrijw. Molenaars. Het zou een trieste zaak zijn als twee gildes, die beide een zelfde behoefte voelen aan verdieping van vakkennis, ieder op eigen houtje iets in die richting zouden ondernemen. De besturen van het Amb. Korenmolenaarsgilde en van het Gilde van Vrijw. Molenaars hebben op 19 september allebei het belang hiervan ingezien.

Leegte in kennisoverdracht

In december 1982 heeft de heer L.H. Hartgerink, oud-leraar van de molenaarsschool van het Station voor Maalderij en Bakkerij in Wageningen, zijn cursus afgesloten. Hierna ontstond een leegte wat kennisoverdracht betreft. De nieuwe cursus zal op papier ook uitgaan van het Station, zoals dat in het verleden is gebeurd. De theorie zal hoogstwaarschijnlijk ook in Wageningen worden gegeven.

Het theoretische kursuspakket zal vier terreinen bestrijken.

1. *Het boek 'Zingende Stenen' van D. Abelskamp.*
2. *Aanvullende molentechniek, waaronder vertikaal en horizontaal graantransport, graanopslag, reinigen van graan, mengen van graan en het builen.*
3. *Warenkennis, kwaliteiten van granen (met name tarwe en rogge), bepaling van kwaliteit (vochtgehalte, eiwitgehalte, bakwaarde), rassen, enzovoort.*
4. *De exploitatie van een molenaarsbedrijf. a) juridische zaken, o.a. bedrijfsvormen. b) financiële zaken, o.a. belastingen, verzekeringen, heffingen e.d.*

c) afzet van de produkten: bakkers, partikulieren, loonmalen. d) prijsopbouw. e) promotie. f) voorbeeld van een bedrijfsexploitatie.

De gebieden 1 en 2 worden gedoceerd door D. Abelskamp van het Gilde van Vrijw. Molenaars. De stof zal in plusminus zes avonden worden behandeld. Het derde gebied, de warenkennis, zal door de heer B. Belderok voor diens rekening worden genomen. Hij verwacht daar twee avonden voor nodig te hebben. Het bestuur heeft het idee, dat geen betere docent voor dit vakgebied gevonden had kunnen worden. Het vierde gebied, de molenexploitatie, is de zorg van het Amb. Korenmolenaarsgilde. Naar verwachting zullen twee tot vier avonden aan deze materie worden gewijd. In totaal neemt de cursus-theorie dus tien tot twaalf avonden in beslag.

Het praktijkgedeelte zal tenminste vier dagen kosten en zal op meerdere molens in het land plaats kunnen vinden. Gedacht wordt aan molens van deelnemers van ons gilde, die als gastheer voor de kursisten willen optreden.

Er is sprake van geweest dat de cursus al in het voorjaar van 1984 van start zou kunnen gaan. Dat is een beetje te optimistisch geweest. Nu de cursus een compleet geheel lijkt te worden en er zeer veel werk verzet moet worden is het veiliger een wat ruimere voorbereidingstijd te nemen. Maar misschien komt het er dit jaar toch wel van. Wij houden u op de hoogte.

'Binnenwerk' wacht

Tevergeefs zoekt u in dit nummer naar 'Binnenwerk', een molenbedrijf binnenste buitengekeerd. Het verhaal en de tekeningen liggen wel klaar - de molen 'Rijn en Zon' van Bert van Rijswijk is aan de beurt - maar moeten tot de volgende uitgave wachten, omdat er zoveel 'hot news' te melden viel in deze VAN HAVER TOT GORT.

HET 'EIGEN BEDRIJFJE' VAN GERDA LEEMBURG

Gerda Leemburg knapt voor het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde de klusjes op. Alle deelnemers kennen niet alleen haar naam, maar zeker ook haar stem: een vriendelijk geluid door de telefoon voor de meesten. Maar wie bij dat geluid nu precies hoort weten negen van de tien molenaars niet. Daarover mag, nu het Korenmolenaarsgilde aan de vooravond staat van zijn achtste verjaardag, best eens wat opening van zaken komen. Wat doet dat efficiënt klinkende meisje voor ons gilde en heeft zij misschien (on)uitgesproken ideeën over onze club?

Op een van die dinsdagen, dat Gerda het met de stichting 'De Schiedamse Molens- gedeelde kantoortje bevrouwt, heeft zij zich licht voor dit gesprekje geprepareerd. Er ligt een papier met wat cijfers, die ze belangrijk vindt. Want persónlijk hoeft het voor haar niet te worden: wat interesseert het molenaars nou dat ze getrouwd is met een drukker en één dochter heeft van zeventien en dat ze in een schattig huisje woont in een Vlaardingse buurt van stand?...

Dat ze 42 jaar is mag geweten worden en de zilveren draden, die zich meer en meer door het gitzwarte haar weven, heeft ze in eer en deugd verworven in de ruim acht jaren dat ze nu hand- en spandiensten verleent aan de molenaars.

Handjes dichtknijpen

Want Gerda behoort tot de allereerste kern van de club. Ze tikte al verslagen ruim voor 2 februari 1976, toen het eerste schild van het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde werd onthuld. Ze is erbij geweest dat het gilde, gestart met 20 deelnemers, via 30 koppen in 1978, groeide naar 50 actieve deelnemers - wier molens regelmatig in bedrijf zijn - in 1984. Het zijn allemaal ook een beetje háár deelnemers. Want, zegt ze: "Het is mijn eigen kleine bedrijfje geworden". En daar kan het korenmolenaarsgilde zijn handjes bij dichtknijpen, omdat je belangen nergens zo goed worden behartigd als daar waar mensen zich betrokken voelen bij de zaak.

Gerda's werk omvat dan misschien

geen wereldschokkende korrespondentie, zij is de steun van de sekretaris en penningmeester en de vraagbaak van half malend Nederland. Het leeuwendel van haar tijd gaat zitten in het korrekt reageren op reacties onder het belangstellende publiek. Van 'onbekend' is het Amb. Korenmolenaarsgilde 'wijd en zijd bemind' geworden. Iedereen weet ons te vinden: van scholen tot gemeenten, van molenklubs tot belangstellende partikulieren. Dat betekent een konstante stroom uitgaande post van lesschriften, folders en brieven. Talloze kinderen vragen om documentatiemateriaal, werklozen bieden

monter hun diensten op molens aan, bakkers willen informatie, mensen willen weten waar molenmeel te koop is. Soms komt er een verzoek dat goed is voor een smakelijke lach op het stille kantoortje in het Hofje in Schiedam. Van 'n vrijwillig molenaar in opleiding bijvoorbeeld, die graag 'dat olijke boertje in blauwe overall' (het affiche: Op de molen vanzelf) wil hebben om zijn kamer te versieren nu daar een vergadering van molenvrienden zal worden gehouden... (Gerda wijst zijn verzoek vriendelijk af).

En van vér komen de vragen soms ook. Uit North Auckland in Nieuw Zeeland een aanvraag om documentatiemateriaal. De meneer die daar woont en studeert heeft een eindexamenopdracht om over molens te schrijven. En dan spreek je het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde in Nederland aan.

Bestaansrecht

Voor Gerda Leemburg is er geen twijfel aan: het korenmolenaarsgilde bewijst bijna dagelijks zijn bestaansrecht. Ze zit

dan ook echt in de piepzak nu het er met het gilde financieel gesproken niet uitermate fleurig voorstaat. Er moet meer geld komen, vindt ze, om méér te kunnen doen. En het meer doen is voor haar duidelijk meer reclame maken. Meer reclame betekent meer vraag naar molenmeel, daardoor meer werk voor molenaars en daardoor meer animo onder niet-deelnemers zich toch aan te sluiten bij de club. Waardoor er meer geld komt en er wéér meer gedaan kan worden.

Dat is dus theorie. Maar wacht even... Gerda doet er in de praktijk veel aan. Haar papier komt er weer bij. In 1980 kwam er uit donaties 1705 gulden binnen. In 1981 was dat bedrag al 2960 gulden. In 1982 liep het met zo'n 500 gulden terug, maar in 1983 - een jaar waarin iedereen notabene moest bezuinigen - liep het donatiebedrag op tot 4107 gulden! Dat bedrag is de persoonlijke triomf van onze administratrice. En haar troost bovendien. Want, zegt ze, dat bedrag komt binnen van 147 donateurs. Toch krijgen dik 700 mensen VAN HAVER TOT GORT. Trek daar 100 molenaars af. Blijven er toch nog 450 mensen over die ons blad zonder enige tegenprestatie ontvangen. Die mensen moeten toch gaan inzien, dat een armlastige club als de onze zo'n dure service niet zomaar kan bekostigen. Uit die groep moet meer steun komen, want, zegt Gerda: 'Ik heb nog nooit meegemaakt dat de mensen ons blad niet verschrikkelijk waardeerden'.

Graag naam en adres

Gerda is ongelooflijk vasthoudend in haar donateurs-beleid. Iedereen die iets krijgt toegestuurd, een brief of documentatiemateriaal, mag daarbij een aksept-girokaart verwachten. De meeste donaties komen dan ook langs deze weg binnen. Verschrikkelijk vindt ze de donaties die anoniem worden verstrekt. 'n Onleesbare handtekening is, mét het geld, het enige dat de gulle gever achterlaat. Zo kan deze of gene nooit in de administratie een plaatsje krijgen en blijft voor Gerda het volledig onzeker of deze donatie ooit nog eens herhaald wordt of niet. "De mensen zouden me geen groter plezier doen", zegt ze, "dan altijd hun naam en adres

**Voor meelzakken
en zakband
naar**

**Van Randeraad's
Zakkenhandel**

Zuidzijde 118a
2411 RW BODEGRAVEN
Telefoon (01726) 16139
's Avonds na 18.00 uur:
telefoon (03488) 614

in te vullen als ze een bedrag storten. Ik kan ze dan bereiken voor een bedankje, ik kan nagaan of ze ons blad al ontvangen, hen vragen of ze het blad misschien willen ontvangen, én ik kan een soort op hen gaan rekenen als donateur."

"Ik ben de mensen die dit jaar geld hebben gestort diep dankbaar", zegt ze nog. "Ook de naamlozen. Maar ik heb ze veel liever met naam en adres."

Is de donateurswerving voor haar een actieve mogelijkheid zelf ook wat aan de precaire financiële situatie te doen, ze denkt dat er vanuit het sekretariaat ook nog wel wat meer aan fondsenwerving zou kunnen worden gedaan. Hoewel ze dit op de van haar bekende preciese en bescheiden manier onder woorden brengt, is duidelijk dat ze de penningmeester graag zou willen opjutten bij de Grote Fondsen aan te kloppen om steun. Daar is alle kans op inwilliging, denkt ze. "Ik heb vroeger nooit geweten dat er in Nederland zoveel molengekken zijn!", zegt ze ter aanmoediging.

Ze heeft vroeger evenmin geweten hoezeer ze verknocht zou raken aan haar baantje bij de molenaars. Wat wist zij nou van molens? Niks immers? Nou, voor haar mogen de banden met het korenmolenaarsgilde tot in lengte van jaren doorgaan. Het gilde beschouwt ze als haar eigen zaakje, meer levensvatbaar gezien de grotere inzet van de deelnemers en gezien de recente ontwikkelingen rondom gezamenlijke graaninkoop en zo. En daarom moet die club blijven. Met Gerda aan telefoon en tikmachine.

De schuddebak op de korrel (2)

Als vervolg op het eerste artikelje over de schuddebak staan we nu even stil bij de aanslag van de schuddebak.

De aanslag kan, vanaf het kaar gezien, zowel rechts als links zitten, ongeacht de draairichting van de steen. Al zouden we de voorkeur geven aan een links zittende aanslag op een rechtsomdraaiende steen, de praktijk wijst uit dat het er weinig toe doet.

Veel belangrijker is immers de aanslag-klos zelf, die in nauwe samenwerking met de steenspil (of klauwijzer) de schuddebak in beweging brengt. Die schud-beweging ontstaat doordat de vlakke aanslag-klos aanleunt tegen de veelal vierhoekige steenspil en bij het draaien ervan door de hoeken steeds wordt weggedrukt en terugklapt op de zijden.

Omdat het draaipunt achteraan de schuddebak zit ontstaat vooraan aldus een horizontale schuddende beweging, die het graan vanuit het kaar de steen in werkt.

Slijtage

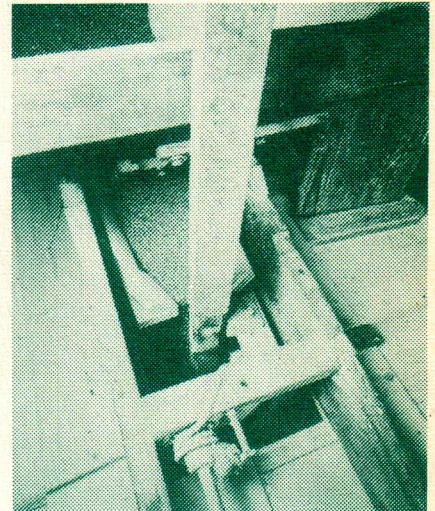
Naast een goed model is ook een zuiver werkende aanslag van grote invloed op het bedieningsgemak en de maalkwaliteit van de steen. Bij regelmatig gebruik gaat de slijtage zijn rol spelen, aanvankelijk heel ongemerkt maar, over enkele jaren gezien, onmiskenbaar. De zuivere werking loopt geleidelijk aan terug en met onregelmatige wind moet steeds vaker en meer worden bijgeregeld. Wil men de slijtage in de hand krijgen, dan verdient het voorkeur geen gelijke materialen te gebruiken voor de klos en de klapspanen c.q. de steenspil. Een azobé-klos tegen een ijzeren steenspil/klapspanen is een prima oplossing. Een ijzeren klos tegen ijzeren klapspanen (steenspil) geeft een grotere slijtage aan de spil en dat kan op den duur, met name bij de aanslag direct tegen de steenspil, een afronding van de hoeken veroorzaken.

Wat de voordelen zijn van een (runder)-bot als aanslag-klos is schrijver dezes niet bekend. Mogelijk zijn er kollega's die daar ondervinding mee hebben en dat de redactie eens willen schrijven...

Proefondervindelijk vaststellen hoe groot de slijtage aan de klos ten hoogste mag zijn is een probaat middel om heel wat hoofdbreken te voorkomen.

Hoogte van belang

Is tot zover de schuddebak uitstekend 'gekonfektioneerd', dan komt de werking aan de orde. Al vele jaren is bekend dat voor de vermalen van tarwe uitgegaan moet worden van een horizontaal of zelfs iets achteroverlig-

gende schuddebak. (Het gaat dan om maar enkele graden). Wat echter zelden wordt gehoord of gelezen is, dat de hoogte tussen de aanslagklos en het (gekepte) regelboompje, waarover de pees loopt, grote invloed heeft. De hoogte c.q. lengte van het peesje zegt direct iets over de bewegingsruimte van de schuddebak. Ook wanneer de steenspil 100 of 120 slagen maakt moet de schuddebak dienovereenkomstig toevoeren en niet reeds bij 80 slagen een soort trilling vertonen die als het ware losstaat van de steenspil!

De diameter van de steenspil speelt een rol, evenals de ruimte die de schuddebak heeft tussen de kaarboomen; hij kan er beter onder zitten. Maar een lage korte pees aan het voorste ophangpunt beperkt de uitslag van de schuddebak vaak meer dan gewenst is. Op de korenmolen in Woerden hanteerde men een maat van 25 centimeter als ophanghoogte bij de aanslag. Dit geeft minstens een indicatie in welke lengte men het moet zoeken.

Een zorgvuldige montage van de schuddebak doet de diverse afstellingsmogelijkheden, zoals het gekepte regel-boompje, aan- en afhouder en schuddebak-hoogte, het meeste recht en geeft het grootste profijt bij het malen. De soepele, stromende graan-toevoer is ook van belang bij het verkleinen van een mogelijke neiging tot hobbelen van de steen. Een met horten en stoten toevoerende schuddebak daarentegen kan bij zeer onregelmatige wind het hobbelen sterk in de hand werken. De schuddebak is zeker niet het minst belangrijke onderdeel van een korenmolen.

A. Pandsel

FINANCIËEL OVERZICHT 1982

	1981	1982		1981	1982
Deelnemersbijdragen	13.300	13.745	Van Haver Tot Gort	19.650	19.540
Donaties/giften	4.200	2.435	Secretariaat en bestuur	17.300	13.931
Subsidies	67.600	10.198	Deelnemers	2.460	382
Rente	2.200	186	Promotie/public relations	43.900	1.956
Abonn. Van Haver Tot Gort		3.438	Werkgroep Keuring en Voorlichting		
			Graaninkoop	6.735	6.564
Advertenties		280	Werkgroep Bedrijfseconomische en		
			Technische adviezen	1.145	578
Lesschriften		557	Algemeen	2.310	1.420
Keuringen		6.217			
Diversen		972			
TE KORT	6.200	3.503			
	93.500	41.531		93.500	41.531

Toelichting bij financieel overzicht 1982

- * **DEELNEMERSBIJDRAGEN:** Ondanks enkele opzeggingen (inmiddels weer aangemeld) is er toch een lichte stijging, ten gevolge van een vergrote omzet bij de deelnemers.
- * **DONATIES/GIFTEN:** In 1981 zijn er in dit bedrag ook onk.vergoedingen opgenomen voor lesschriften en molendagbladen. De werkelijke donaties en giften zijn in 1982 iets toegenomen.
- * **SUBSIDIES:** In 1981 zijn er veel onderdelen van het subsidieproject van Ec. Zaken gerealiseerd.

- * **ABONNEMENTEN VAN HAVER TOT GORT:** Dit betreft abonnementen van het Gilde van "Echte Bakkers".
- * **ADVERTENTIES:** Dit betreft advertenties in "Van Haver Tot Gort".
- * **KEURINGEN:** Dit zijn doorberekeningskosten m.b.t. proeven T.N.O.

LASTEN:

- * **SECRETARIAAT EN BESTUUR:** Hierin zijn begrepen kosten zoals: zaalhuur, reiskosten, telefoon, kan-

toorbenodigdheden, porto, drukwerk, vergoeding administratrice. Er is hoofdzakelijk op het secretariaat bezuinigd.

- * **DEELNEMERS:** In 1982 was de Alg. Deelnemersvergadering in Berg en Dal. In 1981 in Wageningen, waarbij tevens het 1ste lustrum gevierd werd. De kosten waren daarvoor ook aanmerkelijk hoger.
- * **PROMOTIE EN PUBLIC RELATIONS:** Dit bedragverschil heeft weer te maken met het subsidieproject van Ec. Zaken.

JAARVERSLAG 1982

Het jaar 1982 kenmerkte zich door de grote financiële stap terug die aan het einde van het jaar gedaan moest worden, vanwege het eindigen van het door het ministerie van Economische Zaken gesubsidieerde project. Wel waren de effecten van het genoemde project goed merkbaar. Het sekretariaat had steeds meer brieven en aanvragen voor informatie te verwerken en ook de lesschriften vonden dit jaar in grote hoeveelheden hun weg door het hele land. De gemiddelde leeftijd van de molenaars zakte weer iets, terwijl de omzet per molen gemiddeld een stijging te zien gaf van $\pm 15\%$ t.o.v. 1981. Zeker geen slechte resultaten.

Het Dagelijks Bestuur kwam in 1982 vijf maal bijeen. Het Algemeen Bestuur vergaderde tweemaal, terwijl daarnaast nog een aantal vergaderingen

plaats vond in klein comité ter uitwerking van diverse besluiten.

Belangrijke punten waren (kort samengevat):

- Het innen van de deelnemersbijdragen en een betere regeling hiervoor.
- Problemen rond de sluitende begroting voor 1983 en de daaraan gekoppelde wijzigingen m.b.t. onze activiteiten.
- Verandering van de toelatingseisen tot het deelnemerschap.
- Verlenging van de projectduur van het ministerie van Economische Zaken (kon verlengd worden tot 1 maart 1983).
- Ballotage-perikelen.
- Wisseling van bestuursfuncties.
- Het uitbreiden van contacten met de Hollandsche Molen en het Gilde van Vrijwillige Molenaars.
- Beantwoording van vele brieven van allerlei aard.

Werkgroepen.

Voorlichting en Publiciteit.

Jan Houdijk verzorgde als belangrijkste werk het uitbrengen van Van Haver Tot Gort, wat veel moeite kostte door de geringe inbreng vanuit de deelnemers. Daarnaast was er voor de deelnemers de mogelijkheid een voor de eigen molen getekend molenbrood-affiche te laten ontwerpen.

Werkgroep Kwaliteitscontrole en Voorlichting Graaninkoop.

Deze werkgroep is zich gaan beraden op de voor en tegens van de meelkeuringen. Men heeft een bezoek aan TNO te Wageningen gebracht (die stond ook open voor alle deelnemers) om zich te verdiepen in de hele keuringsproblematiek. Tevens zijn contacten gelegd met de graanhandel om de mogelijkheden van kollektief graan inkopen te bezien.

EMBLEEM ALLEEN VOOR DE ÉÉN- EN MEERTONNERS

De voorwaarden voor het mogen voeren van het embleem van het Amb. Korenmolenaarsgilde worden gepreciseerd. Dat is al in het aprilnummer van dit blad aangekondigd en op de alg. bestuursvergadering van 14 maart is dat besloten. Omdat deze nieuwe voorwaarden januari 1984 zullen ingaan, is het goed om het nieuwe beleid nog eens duidelijk uit de doeken te doen.

Vanaf 1 januari 1984 mogen alleen die deelnemers het gildeschild voeren, die in 1983 minimaal een omzet hebben behaald van één ton per week. Het bestuur heeft hiervoor gekozen om naar de buitenwereld toe duidelijker over te komen als een organisatie van nog min of meer volledig in bedrijf zijnde korenmolens. Wanneer het gilde-embleem prijkt op een molen, die nauwelijks in bedrijf is, moet dit wel bevreemding wekken bij de argeloze bezoeker van zo'n molen.

Daar komt nog een tweede argument bij, nl. dat het mogen voeren van het

embleem de eis met zich meebrengt, dat het meel een aantal malen per jaar gekeurd wordt. Op die molens, die bijna niet draaien, zijn controleurs van het Station voor Maalderij en Bakkerij vaak vergeefs langs geweest om molenmeel op te halen. Of ze kwamen voor een gesloten deur óf ze konden geen meel meenemen, omdat het er niet was. Niet-embleemgerechtigde deelnemers zijn niet verplicht deel te nemen aan de meelkeuring. Vandaar dat het bestuur gemeend heeft bovenstaande categorie molenaars onder te brengen onder de niet-embleemgerechtigde deelnemers. Dit houdt voor een aantal molenaars in, dat zij hun schild terug moeten geven aan het gilde. Het bestuur zal met de desbetreffende molenaars contact opnemen en over het ophalen van de schilden.

Naast meer nadruk op het volledig in bedrijf zijnde molenaarsbedrijf, wil het gilde zich meer dan ooit openstellen voor molenaars, die zich tevreden stellen met een bescheiden omzet, hetzij omdat er in de omgeving onvoldoende

omzet te behalen is, hetzij omdat het malen voor de molenaar meer hobby is.

Hulp invoeren

Ook de beginnende molenaar, die een zelfstandig bedrijf op wil zetten, wordt niet vergeten. Wanneer hij in het begin nog geen omzet van minimaal een ton per week behaalt, krijgt hij de gelegenheid om gebruik te maken van de publicitaire middelen van het gilde: folders, posters, lesschriften, foto-tentoonstelling enz. Daarnaast kan hij ook de hulp invoeren van de technische commissie, die hem met raad en daad terzijde kan staan in zaken als het opzetten van het eigen molenaarsbedrijf en het aanbrengen van veranderingen in en aan de molen t.b.v. de bedrijfsvoering. Bovendien kan hij een beroep doen op onze publiciteitsman Jan Houdijk, die als geen ander de bakkerswereld kent.

De aankomend molenaar mag in het eerste jaar het gilde-embleem gebruiken om zoveel mogelijk klandizie te verwerven. Is het na een jaar duidelijk dat hij van zijn molenactiviteiten niet kan leven, dan mag hij het gilde-embleem in korrespondentie, advertenties e.d. niet meer gebruiken. Wel mag hij nog gebruik maken van de eerder genoemde middelen, zoals elke niet-embleemgerechtigde deelnemer. Ook het abonnement op Van Haver Tot Gort is bij het deelnemerschap inbegrepen. Bovendien mag hij deelnemen aan de diverse keuringsrondes.

Wat betreft de deelnemersbijdragen zijn de volgende besluiten genomen. De vaste bijdrage is voor alle deelnemers 100 gld. per jaar. Deelnemers in de categorie meester-molenaar, die de bedrijfsactiviteiten beëindigd hebben of overgedragen, betalen een lagere vaste bijdrage dan de overige deelnemers, vastgesteld voor 1984 op 25 gld. minimaal. De omzetafhankelijke bijdrage hoeft alleen betaald te worden door embleemgerechtigde molenaars. Deze bijdrage is minimaal gelijk aan de minimaal vereiste omzet van één ton per week. Wanneer meer dan tien ton per week wordt gemalen, hoeft over het meerdere geen bijdrage betaald te worden. Wanneer een deelnemer in de loop van een bepaald jaar meer dan de minimaal vereiste hoeveelheid van één ton per week gaat malen, dan is deze deelnemer gerechtigd het gilde-embleem te voeren. De omzetafhankelijke bijdrage wordt dan berekend vanaf het moment dat volgens opgave de minimale hoeveelheid van één ton gemalen wordt. De hoogte van de omzetafhankelijke bijdrage bedraagt 22 ct. per 100 kg. handelsgemaal en 10 ct. per 100 kg. loongemaal.

Werkgroep Bedrijfstechnische en economische adviezen.

Deze werkgroep bracht adviesprijzen uit en behandelde twee aanvragen voor exploitatiemogelijkheden van eventuele nieuwe bedrijven.

Deelnemers.

In 1982 kwam er één deelnemer bij (Noordhoek uit Diever), terwijl er 6 ballotage-aanvragen kwamen voor het deelnemerschap of verandering van categorie. Door de problemen rond het vaststellen van de nieuwe reglementen voor het deelnemerschap zijn deze ballotages uitgesteld en zullen in 1983 plaats vinden.

Twee deelnemers zegden op. J. van Ham die van Schiedam naar Alkmaar ging en de heer Pot in Groningen.

Twee toelatingen onder voorwaarden werden behandeld. Een werd uiteinde-

lijk niet toegekend, de andere werd verder afgehandeld.

Samenwerking.

Voor goede contacten met de Vereniging De Hollandsche Molen was namens ons Gilde de heer A. Voet het gehele jaar lid van het Algemeen Bestuur van deze Vereniging.

De kantoorruimte van ons Gilde kon ook dit jaar weer gevonden worden in het medegebruik van het kantoor van de Stichting De Schiedamse Molens (Hofje van Belois 1 te Schiedam) tegen een zeer redelijke vergoeding.

Kontakten zijn er geweest met de Vereniging van Molenmakers die naar we hopen zullen leiden tot een vorm van samenwerking.

oktober 1983

toenmalig waarnemend secretaris
R. Batenburg

Keuringsronde

De controleurs van het Station voor Maalderij en Bakkerij zijn in oktober begonnen met het ophalen van meelmonsters bij de embleemgerechtigde molenaars. De hele ophaal-manoeuvre heeft enkele weken geduurd in verband met de routes die de controleurs rijden. Zodra alle uitslagen van deze algemene keuringsronde bekend zijn worden de deelnemers schriftelijk op de hoogte gebracht. De Werkgroep Kwaliteitscontrole zal uit het resultaat van deze ronde enige konklusies trekken.

Komisch foutje

Zetfouten zijn vervelend, maar in het vorige nummer hebt u er twee kunnen lezen die daarbij ook nog erg leuk waren. In het stuk over de molen van Adrie Peereboom en zijn mannen in Wervershoof werd vermeld dat de molen beschikt over een 'komisch gangwerk' en ook over 'komische kammen'. U weet natuurlijk allang dat dat in beide gevallen 'konisch' behoort te zijn. Aan u de keus uit te maken wie er in de fout zat: de schrijver van het stukje of de man achter de zetmachine die dacht de schrijver op een fout te hebben betrapt...

Molentegeltjes

Op de Algemene Deelnemersvergadering zijn zg. molentegeltjes gepresenteerd. Dergelijke tegeltjes kunnen dienen als relatiegeschenk aan grote klanten en bakker-afnemers, bijvoorbeeld met de jaarwisseling. Of ze kunnen in de molen te koop worden aangeboden. Voor de deelnemers van ons gilde, zowel embleem-gerechtigden als niet-embleemgerechtigden, is er nu de mogelijkheid tegeltjes te bestellen. Op deze tegeltjes kan een mooie tekening van de eigen molen worden afgedrukt.

Er is wel vaker over molentegeltjes gesproken, maar doorgaans is de prijs van die dingen erg hoog. In dit geval gaat het om een aanbod - via het Amb. Korenmolenaarsgilde - waarbij de tegeltjes slechts 1 gulden, 50 per stuk kosten. De afname moet tenminste 200 stuks zijn. (Bij afname van 1000 tegels is de prijs 1,25 per tegeltje). De kleur dient bij voorkeur bruin of blauw te zijn. Andere kleuren kunnen eventueel ook, maar dan wordt de levertijd langer.

Elk tegeltje meet 10 bij 20 cm. De meegeleverde tekening van de eigen molen moet de verhouding hebben van 9 x 19 cm i.v.m. de schuine zijkant. Wie

In memoriam Pau van den Eynden

Kort voor het gereedmaken van dit nummer van VAN HAVER TOT GORT bereikte ons het bericht dat een van onze deelnemers, Pau van den Eynden, is overleden. Pau was molenaar op de Dommelse Watermolen in Dommelen: markant vakman op een markante molen. Jeugdige zestiger, werd hij van het ene moment op het andere praktisch uit het leven gerukt. Een groot verlies voor zijn gezin en een aderlating voor dit vak.

Wij wensen vanaf deze plaats zijn vrouw en kinderen de kracht toe om dit verlies te verwerken. Wellicht kan het hun daarbij enigszins steunen dat menig molenaar in dit land aan Pau zal blijven denken als een van degenen, die dit ambacht van ons altijd trouw zijn gebleven en die, zodra de mogelijkheid zich voordeed, het molenaarsberoep nieuw leven heeft ingeblazen. Pau ruste in vrede.

niet over een bruikbare tekening van zijn molen beschikt kan eventueel gebruik maken van de hulp die de tegelmaker daarbij biedt (tegen vergoeding). Dan moet er wel voor een fraaie foto van de molen worden gezorgd. De naam van de molen, de eigen naam en het adres, kunnen ook op de tegel een plaats krijgen. De tegels zijn te bestellen bij onze administratrice, mevrouw Leemburg, of dinsdag op het kantoor in Schiedam, tel. 010-261291.

Gezamenlijke graaninkoop

Op de algemene deelnemersvergadering in Maarsbergen is de graaninkoop een belangrijk punt geweest. Samenwerking met de fa. Arie Blok in Woerden is nu voor het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde een feit. De Werkgroep Kwaliteitscontrole en Graaninkoop was trouwens al in voorbereidende besprekingen met de fa. Blok tot resultaten gekomen. Arie Blok heeft op de vergadering een beeld gegeven van het bedrijf in Woerden door middel van dia's. Later besprak hij de condities voor de levering van Duitse tarwe, inclusief de dagprijzen van 24 oktober. Het valgetal van deze tarwe is zo hoog, dat wordt aangeraden een flinke hoeveelheid inlandse tarwe er doorheen te mengen. Daardoor zal de prijs nog gunstiger komen te liggen.

Molenaars die niet zelf kunnen mengen, kunnen in overleg met Blok een kant-en-klare melange bestellen. De fa. Blok levert de tarwe geschoond en ongeschoond, gezakt en los gestort. De ongeschoonde tarwe is al ontdaan van metaaldelen door middel van een magneet. De geschoonde tarwe is ook al ontdaan van evt. stenen door middel van de steenuitlezer. De prijzen van de aangeboden tarwes liggen voor niet-deelnemers aanzienlijk hoger!

De rol van het Amb. Korenmolenaarsgilde in deze relatie tussen Blok en de afnemende molenaars is twee-ledig en verloopt via de Werkgroep Kwaliteitscontrole en Graaninkoop, waarvoor molenaar A. Peereboom als contactpersoon optreedt. In de eerste plaats vindt er regelmatig overleg plaats met de fa. Blok over de gang van zaken met betrekking tot de gezamenlijke graaninkoop. Ten tweede wordt er op toegezien dat de gewenste kwaliteiten tarwe door Blok worden geleverd. Daarin wordt ook geadviseerd. Ten aanzien van o.a. de minimumkwaliteitseisen zal een schriftelijke overeenkomst met de fa. Blok worden aangegaan. Daardoor zal men altijd zekerheid hebben over de geleverde kwaliteit.

Molenaars die geïnteresseerd zijn in bakrogge en speciale samenstellingen kunnen bij de fa. Blok daarover prijzen opvragen.

De Werkgroep Kwaliteitscontrole en Graaninkoop.